

Rektorát UPJŠ	2
Šarm, číslo 31/2021; str. 7	3
Tlač, Šarm, 3. 8. 2021	
:: Výskumný projekt UPJŠ v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo	4
Online, cassovia.sk, 2. 8. 2021, 15:47	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	5
Z niektorých ľudí sa motýle nestanú	6
Tlač, Denník SME, 3. 8. 2021	
Šarm, číslo 31/2021; str. 7	9
Tlač, Šarm, 3. 8. 2021	
Diagnóza astmy sa nespája s vyšším rizikom úmrtia na COVID-19. Ktoré ochorenie pľúc však áno?	10
Online, zdravie.pravda.sk, 3. 8. 2021, 6:00	
:: Výskumný projekt UPJŠ v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo	11
Online, cassovia.sk, 2. 8. 2021, 15:47	
Fakulty a ústavy UPJŠ	12
Šarm, číslo 31/2021; str. 7	13
Tlač, Šarm, 3. 8. 2021	
Diagnóza astmy sa nespája s vyšším rizikom úmrtia na COVID-19. Ktoré ochorenie pľúc však áno?	14
Online, zdravie.pravda.sk, 3. 8. 2021, 6:00	

Rektorát UPJŠ

Šarm, číslo 31/2021; str. 7 [↗](#)

📅 3. 8. 2021, Zdroj: **Šarm**, Strana: 7, Vydavateľ: News and Media Holding, a.s., Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák

Vytlačených: 30 213 ks GRP: 1,56 OTS: 0,02

(textový prepis článku nie je k dispozícii)

... pôsobí množstvo odborníkov v oblasti epidemiológie, infektológie či imunológie, ktorí vakcináciu jednoznačne podporujú a ich odborná erudícia je zárukou vyrovnania sa s hoaxmi a dezinformáciami,“ reaguje hovorca Tomáš Zavatčan. Rektor UPJŠ **Pavol**...

:: Výskumný projekt UPJŠ v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo [✉](#)

📅 2. 8. 2021, 15:47, Zdroj: cassovia.sk [✉](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Pavol Sovák, rektor UPJŠ v Košiciach**
Užívateľov za deň: 129 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 53,57 Eur

:: Výskumný projekt UPJŠ v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo

Výskumný projekt UPJŠ v Centrálnnej Ázii

@ Aktuálne -> Školstvo Aug 02 2021 - 09:00 GMT

Biele miesta sa dnes na mape sveta hľadajú len ťažko. Niekoľko málo ich zostalo i uprostred najväčšieho kontinentu sveta. Tam niekde v rozsiahlych púštnych oblastiach sa nachádza „eldorado“ pre evolučných biológov a paleontológov. Na svoje objavenie tu čakajú svedkovia udalosti, ku ktorým tu dochádzalo pred 100 miliónmi rokmi. Do týchto ťažko prístupných oblastí pripravuje pracovník Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, doc. RNDr. Martin Kunderát Ph. D., nový výskumný projekt v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Taškente, JUDr. Jánom Bórym.

V roku 2019 sa uskutočnili prvé pracovné stretnutia, najskôr Martina Kunderáta s JUDr. Jánom Bórym, mimoriadnym veľvyslancom pre Uzbekistan, Turkmenistan a Tadžikistan so sídlom v Taškente, ktorí následne spoločne rokovali s uzbeckými partnermi. Na podklade výsledkov rokovaní podpísal prof. **Pavol Sovák, rektor UPJŠ v Košiciach**, Memorandum o spolupráci s Medzinárodným ústavom štúdií v Centrálnnej Ázii (UNESCO) v Samarkande v roku 2019 a so Štátnym geologickým múzeom v Taškente v roku 2020.

Po „pandemickej“ prestávke vycestoval Martin Kunderát do Uzbekistanu, aby rokoval o organizačných a finančných aspektoch realizácie tohto rozsiahleho projektu s medzinárodnou účasťou. Za významnej účasti veľvyslanca Jána Bóryho, absolvovali spoločne intenzívny program rokovaní a prezentácie projektu, korunovaných úspechom. Získali nielen lokálnu grantovú i logistickú podporu, ale aj mimoriadneho industriálneho sponzora. Nemenej dôležitým úspechom je aj vytvorenie siete významných kontaktov v jednotlivých provinciách, na území ktorých bude expedícia pôsobiť. Docent Kunderát dokonca realizoval kratší prieskum geograficky najzložitejšej oblasti v predhorí Pamírsko-Altajského masívu pri hraniciach s Tadžikistanom a Afganistanom v provincii Kaškadarya a Surchandyarya.

Prečo Uzbekistan? Ako hovorí Martin: „Pred 100 miliónmi rokov tu viedla hodvábná cesta praveku“. Áziu od Európy vtedy oddeľoval Turgajský prieliv, ktorý spájal rovníkové more Thethys a Arktický ľadový oceán. Kunderát sa domnieva, že v tomto plytkom mori sa nachádzal dynamicky systém prepájajúcich sa ostrovov, ktoré umožnili selektívnu výmenu fauny medzi Áziou a Európou. „Jedná sa o evolučné laboratórium, ktoré nikdy nepostavíte – môžete ho len objaviť a študovať“, dodáva Martin, slovenský objaviteľ nových druhov druhohorných pterosaurov, dinosaurov a cicavcov. Cieľom jeho tímu je rekonštrukcia ekosystému a podnebia z obdobia, ktoré patrí medzi najmenej poznané epizódy druhohôr. Súčasne sa jedná o oblasť s výrazným potenciálom pre štúdium fenoménu endemizmu a evolučnej špeciácie či radiácie v spojitosti s environmentálnymi a klimatickými zmenami.

Pridanou hodnotou projektu je angažovanie sa Martina v popularizácii evolučnej biológie a modernej integratívnej paleobiológie na základnom stupni vzdelávania ako i v príprave prvých paleontológov stavovcov v Uzbekistane. Okrem vzdelávacej, má tento projekt aj aplikačný zámer vo vývoji geoturizmu v Uzbekistane, čo sa stretlo so záujmom i medzi významnými predstaviteľmi tejto stredoázijskej krajiny.

Po návrate pripravuje Martin Kunderát prvú z rozsiahleho programu expedícií do oblastí púšte Kyzylkum a predhoria Pamíru na uzbecko-afgánskej hranici. Po Iráne, Číne a ruskej Sibíri, môže náš vedecký pracovník študovať evolúciu života a podnebia na našej planéte už v globálnom meradle.

Tlačový referent a hovorca UPJŠ v Košiciach

ZO RSS

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Z niektorých ľudí sa motýle nestanú

☐ 3. 8. 2021, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 16, Vydavateľ: **Petit Press**, Autor: **Jana Alexová**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vytlačených: 26 645 ks GRP: 5,25 OTS: 0,05 AVE: 5899,99 Eur

Výstava v skleníku zasiahne všetky zmysly, hovorí Andrej Dúbravský o obrazoch v botanickej záhrade

Na jeseň mal ANDREJ DÚBRAVSKÝ výstavu v New Yorku, no pre pandémiu tam vycestovať nemohol. Potom si chcel oddýchnuť, a tak sa pustil do maľovania hmyzu, ktorý ho fascinuje od detstva. Tieto plátna teraz visia v Botanickej záhrade **UPJŠ** v Košiciach v skleníku, ktorý bežne pre verejnosť nie je otvorený.

V texte k výstave sa píše, že výstava Hlina a hmyz je výsledkom niekoľkoročného plánovania a diskusií s riaditeľom košickej botanickej záhrady Pavlom Mártonfím. Čo bolo na začiatku?

Na začiatku som potreboval ísť na výlet. Bolo to asi v roku 2018. Rozhodol som sa sadnúť na vlak a ísť do Košíc, lebo som tam dlho nebol. Riaditeľ košickej botanickej záhrady Pavol Mártonfi je známy fanúšik umenia a keď videl na instagrame, že cestujem do Košíc, zavolať ma, aby som prišiel aj do botanickej záhrady. Zhodou okolností som tam mal aj namierené, lebo mojím hoby je aj pestovanie kaktusov a v Košiciach majú veľkú a dôležitú zbierku kaktusov. Niekedy v priebehu plánovania padol aj návrh, aby sme spravili výstavu mojich keramických kvetináčov. Chceli sme do nich zasadiť ich kaktusy, no napokon to nevyšlo.

Čo sa stalo?

Nevydržal som a zasadil som do kvetináčov svoje kaktusy. Potom sme zase hovorili, že by som ich všetky priniesol do Košíc, čo sa zase mne nepozdávalo, lebo to by som bol celé leto bez kaktusov. Zvažovali sme napríklad, že plátna budú plápoliť v exteriéri záhrady alebo že ich nainštalujeme v nejakej „kôlničke“. Nakoniec sme vymysleli, že bude v pestovateľskom skleníku, kam bežne návštevníci nemajú prístup, a že tam budú plátna, aj keď tým riskujeme, že môžu vo vlhkom prostredí spliesnivieť.

Dnes je skleník plný ôs, lienok a všakovakého hmyzu. Od začiatku bolo jasné o čom bude výstava?

Nechcel som urobiť výstavu „Andrej Dúbravský v botanickej záhrade“, nechcel som, aby tam viseli hocikaké moje obrazy. Vždy, keď som v posledných rokoch robil nejakú výstavu, istým spôsobom súvisela s hmyzom. V roku 2019 som mal dve výstavy, ktoré sa volali Larva Run. To boli veľmi priamočiare environmentálne výstavy. No zároveň som vždy mal pocit, že v rámci každej mojej výstavy ide hmyz do úzadia. Ľudia možno majú radi moje húsenice, ale často si do toho vkladajú vlastné významy a obsahy.

Takže divákovi podľa vás unikala podstata?

Húsenice sa napríklad môžu interpretovať rôzne. Nieкто ich chápe ako symbol pažravosti a konzumu, inému môžu pripomínať detstvo u babičky, inému genitálie. Keď som robil spomínané výstavy, ktoré boli doplnené aj rôznymi figuratívnymi obrazmi, mal som skôr pocit, že si všetci všimli iné diela. A že obrazy s hmyzom hrali druhé husle. Teraz som chcel urobiť výstavu, ktorá by bola jednoznačná.

A to sa tematicky hodilo do botanickej záhrady.

Áno, zhodli sme sa na tom, že tam bude iba hmyz. Celá séria začala vznikáť počas druhej vlny pandémie, pre ktorú som v zime prvýkrát zostal v Rastislaviciach. Obyčajne to mám ako letné sídlo a od jesene do jari som väčšinou niekde inde. Mal som síce v novembri aj výstavu v New Yorku, ale nemohol som tam vycestovať. Hovorím si, čo teraz? Chce sa mi veľmi maľovať, ale je mi jedno, či to bude niečo zmysluplné a či to bude zapadať do nejakej intelektuálnej koncepcie. A tak som začal sebe pre radosť maľovať hmyz. Bola to pre mňa vlastne aj terapia.

Aký to bol pocit?

Hovoril som si, že ak to aj nebude dobré alebo to bude trápne, neprekáža mi to, lebo aj tak to bude zábava. Vtedy vznikol základ tejto výstavy. Veľa malých formátov, všetky tie včely a osy, je to vlastne veľmi úprimná časť mojej tvorby. Užil som si to a nezaoberal som sa tým, či to bude duchaplné alebo či ma niekto potľapká po pleci. Jednoducho som chcel namaľovať dvadsať lienok, tak som ich namaľoval. Potom som to videl a zrazu som si uvedomil, že veď to sú super obrazy. A keď sa oteplilo, začal som maľovať aj veľkorozmerné diela. Bral som to ako niečo, čo robím len pre seba, pre vlastné potešenie.

Odkedy vás hmyz tak fascinuje?

Od detstva. Mal som babku v Poľnom Kesove, pamätám si, ako sme tam zbierali aj „mandolíny“. Babka verila, že pásavku zemiakovú na slovenské poľia zhadzovali v minulosti tajné americké lietadlá, aby zničili úrodu zemiakov. Pokiaľ si pamätám, hmyz ma vždy zaujímal.

Prečo?

Neviem to asi vysvetliť, prišlo mi to fascinujúce. Choval som pakobyľky, cvrčky aj rôzne exotické šváby. Vždy som si chytil modlivku, choval ju v zavaraninovom pohári a krmil ju lúčnymi koníkmi. Keď človek dospieva, má už zrazu všelijaké iné záujmy, ktoré sa mi potom pretavili aj do maliarstva. No teraz mám zase pocit, že sa vraciam k mnohým veciam z detstva – nielen v rámci tvorby, ale aj myšlienok a záujmov.

Väčšine ľudí sa hmyz hnuší, ak teda nerátame nejaké krásne motýle.

Motýle ma napríklad zaujímajú najmenej. Milujem húsenice, ale strašne sa ich bojím. To málokto vie, ale húsenice sa mi totálne hnusia. Najviac sa mi hnusia húsenice obaľovača amerického. Táto húsenica vytvára akési pavučinové obaly na vetvičkách hlavne ovocných stromov, kde húsenice žijú v zhlukoch a keď sú väčšie, rozliezajú sa z týchto pavučinových „škôlok“ na všetky strany. Často sa stane, že pri práci v záhrade ma nejaká prekvapí na pleci alebo na hlave. Je to častý, lokálne invázny druh hlavne v oblasti, kde žijem. Presne tento druh inšpiroval celú moju húsenicovú sériu obrazov. A potom ma zaujímajú parazitujúce osy a rôzne druhy divých včiel. Všetci sa zaujímajú len o včelu medonosnú, ktorá podľa mňa nie je až taká zaujímavá, lebo ju včelári chovajú ako hospodárske zvieratá. Ja sa skôr snažím – aj na sociálnych sieťach – upriamiť pozornosť na osy a divoké včely, ktoré nemajú až také dobré PR a bežný človek o nich vie oveľa menej ako o včele medonosnej. Je zaujímavé, že vari každá húsenica, každý druh motýľa má svoju parazitujúcu osu, ktorá do nej nakladie vajíčka, a potom larvičky tú húsenicu zožerú zvnútra, dokonca môžu ovládať jej mozog pomocou vírusu, ktorý osa vstrekuje do tela obeť spolu s vajíčkami.

Všetky tieto informácie a zaujímavosti z hmyzej ríše ste spracovali aj v katalógu k výstave, ktorý má nezvyčajnú formu – je to niečo medzi katalógom a náučným časopisom pre deti.

V hmyzej ríši je nesmierne veľa zaujímavých vecí, ktoré ľudia ani netušia. Výstavu som koncipoval pre rodiny, pre deti, lebo mám pocit, že deti sa pre také veci dokážu nadchnúť viac ako dospelí. Veľakrát dokážu informácie aj lepšie vstrebať. Ja som sa tiež veľa z týchto vecí dozvedel, keď som bol malý. Napríklad, že je tu druh hmyzu, ktorý voláme osa, ale vôbec to nie je osa. Je to druh hmyzu, ktorý sa volá osík a funguje úplne inak ako osa. Osíky nemajú jednu kráľovnú, ale samice spolu bojujú o postavenie kráľovnej, čo je mimoriadne zaujímavé. Ale ja sa snažím nezahľcovať obrazy obsahom. A preto som vytvoril knižku k výstave. Namaľujem síce veľkú lienku, ale stále sú to len maliarske ťahy a primárne ide o maľbu, nie o obsah. Zároveň však chcem informácie posunúť aj ďalej a na to je knižka, ktorá deťom sprostredkúva fakty.

Aké „pikošky“ sú ešte v knižke?

Napríklad, prečo motýle sadajú na hovienka – lebo im chýbajú minerály. Ja sa v rámci toho sám vraciam do detstva. Dúfam však, že to nie je zábava len pre mňa. Cieľom tejto výstavy je predovšetkým zmyslový zážitok, že ľudia chodia po mlákach, visí to tu kadejako, že sa musia zohnúť, niečo podliezť alebo preliezť, aby uvideli obraz visiaci za palmou. Svetlo sa neustále mení podľa toho, či je vonku slnečno, alebo zamračené a podľa časti dňa. V skleníku je dusno a horúco, výstava zasiahne všetky zmysly a telo.

Zároveň však predsa len knižka detí nabáda k zodpovednejšiemu správaniu k prírode, hmyzu, je tam environmentálny odkaz.

Všetkých nás trápí klimatická kríza a kolapsy ekosystémov. Jednotlivec nedokáže sám zabrániť klimatickej zmene ani separovaním odpadu, a pravdepodobne ani tým, že nebude jesť mäso a podobne. Ale môže napríklad urobiť niečo pre hmyz. Keď vidím čmeliaka pást sa na kvete, ktorý som zasadil, alebo divú včelu nosiť peľ do rúrky, ktorú som vyvrtal do polena, mám okamžitý dôkaz, že moje konanie má pozitívny vplyv, hoci na mikroskopickej úrovni. To mi pomáha aj psychicky. Hmyz je základom ekosystému, tým, že ho v poľnohospodárskej krajine ubúda, ubúdajú aj vtáky a podobne. Keď si to nepoviem, ľudia si to neuvedomia. Povedia si: jej super, lastovička, lenže lastovička nemôže žiť bez toho, čo tam okolo nej poletuje. Za posledných 35 rokov sa vytratilo 70 percent lietajúceho hmyzu, čo je obrovské množstvo. Ale to je na tejto výstave viac-menej podprahovo. Skôr som chcel vzbudiť u detí záujem, absypovedali, žeajhmyz je super a zaujímajme sa oň viac.

V čom je hmyzia ríša fascinujúca?

V rozmanitosti. Ale aj v počte – ako strašne veľa hmyzu je, ako strašne dlho je na svete. Veď to sú stovky milióny rokov. Čo všetko prežil v takmer nezmenenej podobe, dávno pred dinosaurami, dlho po nás, dúfajme, že bude. To je naozaj pra-pra-praveká vec, nesmierne rozmanitá, všetkému sa dokáže prispôbiť, má rôznorodé stratégie prežitia. A v neposlednom rade hmyz predsa na prvý pohľad vyzerá super! Nie?

Dá sa nájsť aj nejaká paralela s ľudským svetom?

Hovoril som o tom veľa, keď som maľoval húsenice. Asi rok alebo dva som sa venoval len húseniciam a úplne som videl tú paralelu. Stačí si zobrať takú húsenicu, ktorá len žerie. To je presne ako niektorí ľudia – sú to len konzumujúce bytosti. No húsenica sa zakuklí a keď sa stane motýľom, prestane hrýzť listy a ako motýľ už len cucie nektár a opeľuje kvety. Je užitočná a krásna. Ja tiež, samozrejme, nakupujem a konzumujem, ale niektorí ľudia sú len konzumenti – konzumujú módu, elektroniku, jedlo, to, čo ide v televízii, všetko, čo sa im predloží. To sú larvy, ktoré sa nikdy nepremenia na motýľa. Aj ja som mal dlho zo seba pocit, že som vo viacerých smeroch len požírajúca larvička – ale uvedomujem si, že chcem prejsť premenou a ten prerod ma veľmi zaujímal. Je to metafora života človeka,

každého z nás. Na akúkoľvek životnú situáciu si dokážete nájsť metaforu v hmyzej ríši.

Húsenice sa napríklad môžu interpretovať rôzne. Niektoré ich chápe ako symbol pažravosti a konzumu, iné môžu pripomínať detstvo u babičky, inému genitálie.

Andrej Dúbravský vyštudoval Katedru maľby a iných médií na VŠVU u Ivana Csudaia a Daniela Fischera. Získal prvé miesto v súťaži Cena nadácie VÚB – Maľba 2012. Pracuje v Rastislaviciach a v New Yorku, kde mal viacero skupinových výstav a jednu samostatnú.

FOTO – D. JEDINÁKOVÁ

Autor: Jana Alexová

Šarm, číslo 31/2021; str. 7 [🔗](#)

📅 3. 8. 2021, Zdroj: **Šarm**, Strana: 7, Vydavateľ: News and Media Holding, a.s., Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ**
Vytlačených: 30 213 ks GRP: 1,56 OTS: 0,02

(textový prepis článku nie je k dispozícii)

... ste príklad stratégie amerických vysokých škôl? • UPJŠ KOŠICE Ponúknu mobilné centrum Uvidíme, aká bude situácia po začatí nového akademického roka. Mnohí študenti sa už dali zaočkovať. 1. „Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**...

Diagnóza astmy sa nespája s vyšším rizikom úmrtia na COVID-19. Ktoré ochorenie pľúc však áno? [✉](#)

3. 8. 2021, 6:00, Zdroj: zdravie.pravda.sk [✉](#), Vydavateľ: PEREX, Autor: **Bianka Stuppacherová**, Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Užívateľov za deň: **9,9 tis.** GRP: **0,22** OTS: **0,00** AVE: **451,73** Eur

Už na začiatku prvej vlny sa pneumológovia okrem obáv o seba a vlastné rodiny obávali aj o rizikových pacientov s chronickými pľúcnymi ochoreniami. Literatúra a vlastné skúsenosti však ukazujú, že výskyt ochorenia COVID-19 nie je u týchto pacientov vyšší ako v bežnej populácii. Tak sa konštatuje v materiáli odborného časopisu Kompendium medicíny, ktorý mapuje prednášku MUDr. Pavla Pobehu, PhD., z Kliniky pneumológie a ftizeológie Univerzitnej nemocnice LF **UPJŠ** v Košiciach.

Diagnóza astmy sa podľa odborníka nespája s vyšším rizikom úmrtia pri covid-19. Avšak v prípade, že sa pacient s CHOCHP infikuje vírusom SARS-CoV-2, má až trikrát vyššie riziko úmrtia na toto ochorenie.

MUDr. Štefan Laššán, PhD., o tom hovoril v 3:58 minúte vo videu pre TV Pravda už v decembri 2020.

Publikované údaje aj skúsenosti so systémovými (celkovo podávanými) a inhalačnými (pacient ich vdýchne) kortikoidmi pri pneumónii (zápale pľúc) v rámci ochorenia COVID-19 viedli k myšlienke, že liečba kortikoidmi môže mať u týchto pacientov s pľúcnymi ochoreniami ochranný efekt.

Efekt inhalačných kortikoidov sa najviac potvrdil v in vitro štúdiách (konkrétne išlo o liečivá s účinnými látkami budesonid a ciklesonid), ktoré preukázali schopnosť zabrániť rozmnožovaniu vírusu SARS-CoV-2.

Čítajte viac **Bežný liek na astmu znižuje riziko hospitalizácií pacientov s covidom o 90 percent**

Otázka, či inhalačné kortikoidy majú nejaký vplyv na úmrtnosť pacientov pri COVID-19, viedla k veľkej metaanalýze u pacientov hospitalizovaných s týmto ochorením. Jednoznačné odpovede však nedala.

„Otázka, či dokážeme predĺžiť život pacientom s CHOCHP, je možno veľmi odvážna,“ píše sa v časopise Kompendium medicíny v rámci review z XXII. odborného kongresu Slovenskej a Českej pneumologickej a ftizeologickej spoločnosti. Jeho súčasťou bolo v júni toho roka na Štrbskom plese aj odborné sympóziu. V medicíne je tvrdenie o predĺžení života vždy vstupom na tenký ľad, pretože úmrtnosť je ovplyvnená vždy mnohými faktormi. Treba sa aj pýtať, či „stačí matematicky predĺžiť život, alebo nás zaujíma, aj za cenu akej kvality život predĺžime. Najsilnejšou zbraňou, akou si pacient môže predĺžiť život a zlepšiť svoju prognózu, je ukončiť fajčenie. Existujú takisto dôkazy o účinku domácej dlhodobej oxygenoterapie a takisto v indikovaných prípadoch je účinná aj chirurgická operácia redukujúca objem pľúc“ (diagnóza CHOCHP spôsobuje tzv. rozdutie pľúc – pozn. red.).

Ako uviedol MUDr. Pobeha, v odbornej verejnosti nie je nový pojem špirála smrti. Znamená, že zhoršenie ochorenia (tzv. exacerbácia) vedie ku zníženiu pľúcnych funkcií, a to následne ku zníženiu fyzickej aktivity. Zhoršením fyzického zdravia pribúda depresívne naladenie a klesá kvalita života. Tieto faktory dokázateľne vedú ku ďalšiemu zhoršeniu ochorenia a nepriaznivá kaskáda sa končí smrťou.

„Ak chceme túto špirálu zvrátiť, treba stabilizovať pacientovo ochorenie a zabrániť jeho vzplanutiam (exacerbáciám). S týmto cieľom je potrebné pacientovi poskytnúť individualizovanú liečbu ušitú na mieru.“

Autor: **Bianka Stuppacherová**

:: Výskumný projekt **UPJŠ** v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo [✉](#)

📅 2. 8. 2021, 15:47, Zdroj: cassovia.sk [✉](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Užívateľov za deň: 129 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 53,57 Eur

:: Výskumný projekt **UPJŠ** v Centrálnnej Ázii :: Aktuálne -> Školstvo

Výskumný projekt **UPJŠ** v Centrálnnej Ázii

@ Aktuálne -> Školstvo Aug 02 2021 - 09:00 GMT

Biele miesta sa dnes na mape sveta hľadajú len ťažko. Niekoľko málo ich zostalo i uprostred najväčšieho kontinentu sveta. Tam niekde v rozsiahlych púštnych oblastiach sa nachádza „eldorado“ pre evolučných biológov a paleontológov. Na svoje objavenie tu čakajú svedkovia udalosti, ku ktorým tu dochádzalo pred 100 miliónmi rokmi. Do týchto ťažko prístupných oblastí pripravuje pracovník **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, doc. RNDr. Martin Kunderát Ph. D., nový výskumný projekt v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Taškente, JUDr. Jánom Bórym.

V roku 2019 sa uskutočnili prvé pracovné stretnutia, najskôr Martina Kunderáta s JUDr. Jánom Bórym, mimoriadnym veľvyslancom pre Uzbekistan, Turkmenistan a Tadžikistan so sídlom v Taškente, ktorí následne spoločne rokovali s uzbeckými partnermi. Na podklade výsledkov rokovaní podpísal prof. Pavol Sovák, rektor **UPJŠ** v Košiciach, Memorandum o spolupráci s Medzinárodným ústavom štúdií v Centrálnnej Ázii (UNESCO) v Samarkande v roku 2019 a so Štátnym geologickým múzeom v Taškente v roku 2020.

Po „pandemickej“ prestávke vycestoval Martin Kunderát do Uzbekistanu, aby rokoval o organizačných a finančných aspektoch realizácie tohto rozsiahleho projektu s medzinárodnou účasťou. Za významnej účasti veľvyslanca Jána Bóryho, absolvovali spoločne intenzívny program rokovaní a prezentácie projektu, korunovaných úspechom. Získali nielen lokálnu grantovú i logistickú podporu, ale aj mimoriadneho industriálneho sponzora. Nemenej dôležitým úspechom je aj vytvorenie siete významných kontaktov v jednotlivých provinciách, na území ktorých bude expedícia pôsobiť. Docent Kunderát dokonca realizoval kratší prieskum geograficky najzložitejšej oblasti v predhorí Pamírsko-Altajského masívu pri hraniciach s Tadžikistanom a Afganistanom v provincii Kaškadarya a Surchandaryya.

Prečo Uzbekistan? Ako hovorí Martin: „Pred 100 miliónmi rokov tu viedla hodvábna cesta praveku“. Áziu od Európy vtedy oddeľoval Turgajský prieliv, ktorý spájal rovníkové more Thethys a Arktický ľadový oceán. Kunderát sa domnieva, že v tomto plytkom mori sa nachádzal dynamicky systém prepájajúcich sa ostrovov, ktoré umožnili selektívnu výmenu fauny medzi Áziou a Európou. „Jedná sa o evolučné laboratórium, ktoré nikdy nepostavíte – môžete ho len objaviť a študovať“, dodáva Martin, slovenský objaviteľ nových druhov druhohorných pterosaurov, dinosaurov a cicavcov. Cieľom jeho tímu je rekonštrukcia ekosystému a podnebia z obdobia, ktoré patrí medzi najmenej poznané epizódy druhohôr. Súčasne sa jedná o oblasť s výrazným potenciálom pre štúdium fenoménu endemizmu a evolučnej špeciácie či radiácie v spojitosti s environmentálnymi a klimatickými zmenami.

Pridanou hodnotou projektu je angažovanie sa Martina v popularizácii evolučnej biológie a modernej integratívnej paleobiológie na základnom stupni vzdelávania ako i v príprave prvých paleontológov stavovcov v Uzbekistane. Okrem vzdelávacej, má tento projekt aj aplikačný zámer vo vývoji geoturizmu v Uzbekistane, čo sa stretlo so záujmom i medzi významnými predstaviteľmi tejto stredoázijskej krajiny.

Po návrate pripravuje Martin Kunderát prvú z rozsiahleho programu expedícií do oblastí púšte Kyzylkum a predhoria Pamíru na uzbecko-afgánskej hranici. Po Iráne, Číne a ruskej Sibíre, môže náš vedecký pracovník študovať evolúciu života a podnebia na našej planéte už v globálnom meradle.

Tlačový referent a hovorca **UPJŠ** v Košiciach

ZO RSS

Fakulty a ústavy UPJŠ

Šarm, číslo 31/2021; str. 7 [↗](#)

📅 3. 8. 2021, Zdroj: **Šarm**, Strana: 7, Vydavateľ: News and Media Holding, a.s., Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Tomáš Zavatčan, Lekárska Fakulta UPJŠ**

Vytlačených: 30 213 ks GRP: 1,56 OTS: 0,02

(textový prepis článku nie je k dispozícii)

... pôsobí množstvo odborníkov v oblasti epidemiológie, infektológie či imunológie, ktorí vakcináciu jednoznačne podporujú a ich odborná erudícia je zárukou vyrovnania sa s hoaxmi a dezinformáciami,“ reaguje hovorca **Tomáš Zavatčan**. Rektor UPJŠ Pavol...

Diagnóza astmy sa nespája s vyšším rizikom úmrtia na COVID-19. Ktoré ochorenie pľúc však áno?

📅 3. 8. 2021, 6:00, Zdroj: zdravie.pravda.sk , Vydavateľ: PEREX, Autor: **Bianka Stuppacherová**, Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **LF UPJŠ**

Užívateľov za deň: **9.9 tis.** GRP: **0,22** OTS: **0,00** AVE: **451,73** Eur

Už na začiatku prvej vlny sa pneumológovia okrem obáv o seba **a** vlastné rodiny obávali aj o rizikových pacientov s chronickými pľúcnymi ochoreniami. Literatúra **a** vlastné skúsenosti však ukazujú, že výskyt ochorenia COVID-19 nie je u týchto pacientov vyšší ako v bežnej populácii. Tak sa konštatuje v materiáli odborného časopisu Kompendium medicíny, ktorý mapuje prednášku MUDr. Pavla Pobehu, PhD., z Kliniky pneumológie **a** ftizeológie Univerzitetnej nemocnice **LF UPJŠ** v Košiciach.

Diagnóza astmy sa podľa odborníka nespája s vyšším rizikom úmrtia pri covid-19. Avšak v prípade, že sa pacient s CHOCHP infikuje vírusom SARS-CoV-2, má až trikrát vyššie riziko úmrtia na toto ochorenie.

MUDr. Štefan Laššán, PhD., o tom hovoril v 3:58 minúte vo videu **pre** TV Pravda už v decembri 2020.

Publikované údaje aj skúsenosti so systémovými (celkovo podávanými) **a** inhalačnými (pacient ich vdýchne) kortikoidmi pri pneumónii (zápale pľúc) v rámci ochorenia COVID-19 viedli k myšlienke, že liečba kortikoidmi môže mať u týchto pacientov s pľúcnymi ochoreniami ochranný efekt.

Efekt inhalačných kortikoidov sa najviac potvrdil v in vitro štúdiách (konkrétne išlo o liečivá s účinnými látkami budesonid **a** ciklesonid), ktoré preukázali schopnosť zabrániť rozmnožovaniu vírusu SARS-CoV-2.

Čítajte viac **Bežný liek na astmu znižuje riziko hospitalizácií pacientov s covidom o 90 percent**

Otázka, či inhalačné kortikoidy majú nejaký vplyv na úmrtnosť pacientov pri COVID-19, viedla k veľkej metaanalýze u pacientov hospitalizovaných s týmto ochorením. Jednoznačné odpovede však nedala.

„Otázka, či dokážeme predĺžiť život pacientom s CHOCHP, je možno veľmi odvážna,“ píše sa v časopise Kompendium medicíny v rámci review z XXII. odborného kongresu Slovenskej **a** Českej pneumologickej **a** ftizeologickej spoločnosti. Jeho súčasťou bolo v júni toho roka na Štrbskom plese aj odborné sympóziu. V medicíne je tvrdenie o predĺžení života vždy vstupom na tenký ľad, pretože úmrtnosť je ovplyvnená vždy mnohými faktormi. Treba sa aj pýtať, či „stačí matematicky predĺžiť život, alebo nás zaujíma, aj za cenu akej kvality život predĺžime. Najsilnejšou zbraňou, akou si pacient môže predĺžiť život **a** zlepšiť svoju prognózu, je ukončiť fajčenie. Existujú takisto dôkazy o účinku domácej dlhodobej oxygenoterapie **a** takisto v indikovaných prípadoch je účinná aj chirurgická operácia redukujúca objem pľúc“ (diagnóza CHOCHP spôsobuje tzv. rozdutie pľúc – pozn. red.).

Ako uviedol MUDr. Pobeha, v odbornej verejnosti nie je nový pojem špirála smrti. Znamená, že zhoršenie ochorenia (tzv. exacerbácia) vedie ku zníženiu pľúcnych funkcií, **a** to následne ku zníženiu fyzickej aktivity. Zhoršením fyzického zdravia pribúda depresívne naladenie **a** klesá kvalita života. Tieto faktory dokázateľne vedú ku ďalšiemu zhoršeniu ochorenia **a** nepriaznivá kaskáda sa končí smrťou.

„Ak chceme túto špirálu zvrátiť, treba stabilizovať pacientovo ochorenie **a** zabrániť jeho vzplanutiam (exacerbáciám). S týmto cieľom je potrebné pacientovi poskytnúť individualizovanú liečbu ušitú na mieru.“

Autor: **Bianka Stuppacherová**